

Arvoisat maamieheni karjalaiset ja työmme ystävät!

W. Keyn ään pakina karjalais-illassa 15. 4. 50.

On kysytty yhä uudestaan ja uudestaan, miten on mahdollista, että se osa karjalaisesta heimosta, joka jo yli 600 vuotta sitten jäi Ruotsin ja Venäjän välillä tehdyn rauhansopimuksen nojalla Venäjän puolelle erotetuksi muusta heimostaan, muusta Suomesta, on vielä elossa, osan heistä viettämässä tätä juhlaa. Miten on mahdollista, että tämä samainen itäkarjalainen heimonkirjuri, jonka jo aikojen siltä luultiin vajonneen kuolon uneen, kadonneen jäljettömiin, kuten niin monen muun Venäjällä asuneen suomalaisen heimon on käynyt, vielä eli, sangen rikkaasta henkistä elämänsä eläimästä. Tästä ei tiedetty juuri mitään, vaikka sen asuinpaikka olikin näin lähellä. Täytyi tapahtua löytö, jotta tämä ihme paljastuisi. Piti etsiä tämä heimo omien korpiensa keskeltä ja kun tämä löytö oli tehty, huomattiin, mikä valtava henkinen rikkaus siellä oli säilynyt. Nyt alkoi sieltä loistaa merkillinen valo, joka vedettiin esiin suurena löytönä ikäänkuin Sampo Pohjolan kivimäestä.

Kuten tunnettu oli ensimmäinen suomalainen löytöretkeilijä, joka eksyi rajan yli tuohon salaperäiseen ja melko tuntemattomaan maahan, *Ervast*. Hän teki matkansa sinne kesällä 1879, siis yli 70 vuotta sitten. Ylen paljon ihmeellistä hän siellä näki ja koki, saattaen löytönsä julkisuuteen vieläkin mielenkiintoisessa matkakertomuksessaan. Tärkeintä hänen löydöistään oli toteamus, että siellä asui karjalaisheimo, joka ei ollut vielä kukaan menettänyt suomalaista kansallisuuttaan, vaan eli rikkaasta kalevalaista elämänsä, jollaista ei muualla Suomessa ollut, paitsi osaksi Laatokan Karjalassa. Tähän elämään ja sen rikkauksiin ovat sitten monen monet, suuresta Lönnrotista lähtien tutustuneet ja sen ilmoille tuoneet. Näiden joukkoon kuuluu tässä tilaisuudessa, joukossamme oleva kirjailijavanhus *Ilmari Kianto*.

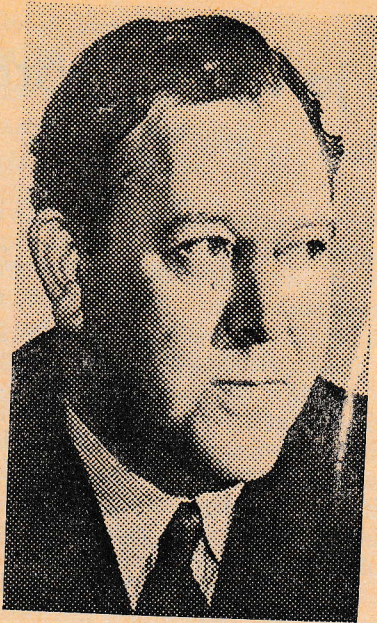
Kun siis kysytään, mikä voima on itäkarjalaiset pelastanut kansallisesta kuolemasta, niin meidän nykypolven karjalaisten on helppo siihen vastata. Pelastus on ollut sen heimon säilyttämässä kalevalaisessa kulttuurissa. Ne kansalaisistamme, jotka eivät ole tähän asiaan kylliksi perehtyneet, eivät käsitä, mitä tämä kaikki tälle heimolle ja koko Suomelle on merkinnyt ja edelleen merkitsee. Tämä selvennee kun sanomme, että kaikista Suomen heimoista vain karjalainen heimo omasi kerran saamansa, säilyttämänsä ja jalostamansa sivistyskokonaisuuden. Sitä on sieltä ammennettu vuosikymmenestä toiseen ja tämä karjalaiskalevalainen sivistys on koko Suomen kulttuurin kulmakivenä, perustana, jonka mukaan — niin on sanottu — Suomi säilyy tai kaatuu. Vasta kun heimmomme aarteet oli löydetty ja saatettu

päivänvaloon, vasta silloin siellä oleville karjalaisille itselleenkin uudistui tietoisuus omasta arvostaan ja uusi kansallinen herätys kulki heidän keskuudessaan. Seuraukset tiedämme mm. siinä, että v:n 1906 lopulla he perustivat seuransa, jonka neljäviidettäkymmentä vuosikokousta tänään olemme viettäneet.

Kun on tämän, seuramme toiminta-ajan, milloin kiinteämmin, milloin höllemmin mukana olleena seurannut tätä heimmomme kansallista kulttuurityötä ja kun elämänehtoo alkaa olla näköpiirissä, palautuvat mieleeni monet kuljetun polun varteiset tapahtumat. Niihin ei ole tässä tilaisuutta eikä tarvettakaan puuttua. On kuitenkin yksi asia, johon tahtoisin minäkin kiinnittää huomiota. Meitä vanhemman polven karjalaisia, meitä, jotka olemme koettaneet karjalaisuuden lippua näyttää, on huolestuttanut kysymykset: Onko karjalaisuudella enää mitään säilymisen mahdollisuutta? Olemmekohan hajalle lyödyt; mistä työmme jatkajia vanhemman karjalaispolven työntekijäin vaipuessa manan majoille? On sanottu, että tämä vika on helposti korjattavissa. Astukoon nuorempi polvi vanhusten tilalle ja työ jatkuu luonnollista tietään. Kyllä — vastaamme — mutta lisäämme: on välttämätöntä, että uusi herätys kulkee varsinkin nuoremman karjalaispolven keskuudessa. Ei riitä se, että heidän joukossaan on joitakin huutavia ääniä korvessa. Menestyksellinen karjalaistyö vaatii mahdollisimman laajan taustan menestyäkseen. Herätystyötä ja sitä seuraavaa, jatkuvaa harrastusta heimmomme asiaa kohtaan tarvitaan ei vain karjalaisten, vaan suomalaistenkin taholta ja siinä voi itsekukin omalla osallaan olla apuna. Kysymys ei ole tällä kertaa enemmästä eikä vähemmästä kuin siitä, että heimmomme rikkaat hengenaarteet, jotka kerran loistivat kirkkaina ei vain heimmomme taivaalla, vaan yli toisten heimojemme, yli Suomen ja yli sivistyneen maailman tunnetuiksi tulleina, niin kysymys on näiden aarteiden syrjään heittämisestä tai edelleen säilyttämisestä ja rikastuttamisesta.

Käykö näin, emme tiedä. Meillä on sentään toiveita, ehkä se tapahtuu lähiaikoina, että Suomessa yleensä ja täällä asuvien karjalaisten ja sen nuorison keskuudessa tapahtuu kalevalainen renessanssi, uudistus jolloin meillekin selvenee, että meissä karjalaisissa virtaa kalevalaisen laulajakansan veri, meille kallis aarre ja että meidän tehtäviimme kuuluu säilyttää esitaatoiltamme saamamme kallis perintö ja siirtää se tuleville polville.

Kun meille on selvinnyt, mitä tämä kaikki meiltä vaatii, mihin se meitä velvoittaa — asiahan kuuluu meille karjalaisille enemmän

Y.K:n pääsihteeri Trygve Lie koettaa sovittelulla suurvaltojen risti-riitoja.

kuin muille Suomen heimoille — niin silloin meidän olisi keksittävä keinoja tähän päämäärään pääsemiseksi. Tällöin on ensimmäinen tehtävämme koota hajallaan olevat voimamme. Mitä siitä on hyötyä, ei tarvinne tässä mainita. Ajatelkaamme vain esim. miten voimien kokoamisesta olisi seurauksena ainoan oman julkaisumme kehittämisen sellaiseksi, että entistä tyytyväisemmin sitä lukisimme, sen omaksi tuntisimme ja sen auttamiseksi ahertaisimme.

Arvoisat läsnäolijat! Siitä on yli kolmekymmentä vuotta, kun Suomen valtio perusti Repolaan suomalaisten miehityksen aikoina suomalaisen alkukoulunopettajaseminaarin. Siellä toimiva laitoksen opettaja erällä tunnilla otti käsiteltäväkseen kalevalaista muinaisuutta valaisevan kohdan Kalevalasta. Tunti oli lämmin sekä esittäjän että oppilaiden kohdalla. Siihen lie vaikuttanut, paitsi oppilaiden, jotka kaikki olivat itäkarjalaisia, harras syventyminen kalevalaiseen muinaisuuteen, mutta erikoisesti se loppusovitus, minkä opettaja teki käsiteltyyn kohtaan. Luetussa kerrottiin Väinämöisen soiton vaikutuksesta luontoon ja itse laulajaankin, joka vuodatti hänkin kyyneleitä. Ne putosivat »alle selvien vesien, päälle mustien murien», jossa ne

»jo oli muiksi muuttunehet, kasvanehet kaunoisiksi, helmiksi heristynehet, simpukoiksi siintynehet». Mutta silloin ne vietiin »kuningasten kunnioiksi, valtojen iki-iloiksi».

Opettaja lopetti esityksensä: Laululla on heimomme kestänyt elämän kovan kamppailun, laulun mahdollista alistanut luonnon valtansa alle. Runouden aarteet ja hengen mahti ovat olleet

esi-isiemme vallassa. Missä tämä suuri mahti nyt on?, hän kysyy ja jatkaa: Ah, ne ovat menneet laulajain, mahtimiesten mukana »alle selvien vesien, päälle mustien murien». Ne eivät enää ole meillä. Ne on viety »kuningasten kunnioiksi, valtojen iki-iloiksi», kun niiden arvo keksittiin, kun ne olivat »helmiksi heristynehet, simpukoiksi siintynehet». Kadonnut on Kalevalan laulumailta Väinämön soitto ja laulu. Meidän on ne löydettävä ja saatettava jälleen kansamme omaksi. Kun Väinämöinen huomasi kyyneleittensä kadonneen, kääntyi hän nuorison puoleen apua pyytäen. Nuoriso ei silloin tähän tehtävään kyennyt. Nyt meidän on kyettävä se tekemään, meidän on valmistettava nuoriso siihen. Meidän on pelastettava kalevalainen perintö hukkaan joutumasta. Vain se estää heimomme painumasta ikuisen yöhön.

Minä kysyisin, vaikka tilanne onkin nyt toinen kuin silloin: Eikö tämän vuonna 1950 rajan takana koulutunnilla oman heimonsa keskuuteen valmistuville tuleville itäkarjalaisille opettajille pidetyn esityksen ydinajatuksia sovi vieläkin kuultaviksi ja noudatettaviksi? Olen kuulevinani myönteisiä, mutta myös epäroivia vastauksia. Voidaan esim. kysyä: eikö tämä asia ole yhteinen koko Suomen kansalle? ja mitäpä me kourallinen itäkarjalaisia voimme asian hyväksi tehdä? Minä vastaisin: Suomessa on hyvin paljon, valtavan suuri enemmistö niitä, jotka ovat kylmiä tälle asialle ja arvelevat, että hoitakoot karjalaiset itse sen, jos pitävät tarpeellisena. Emme salaa sitä toiseikkaakaan, että Suomi muu on unohtanut esim. ne Karjalan sankarit, jotka ovat meille Kalevalan lahjoittaneet. Ja kuitenkin ei näin voi olla eikä ole. Jos me itäkarjalaiset, joille esitaattojemme jättämä perintön vaaliminen lähinnä kuuluu, voimme osoittaa ulospäin yrittävämmä heikoinkin voimin ylläpitää keskuudessamme kalevalaishenkistä tultamme, on varmaa, että me saamme Suomen parhaimmiston puolelta sekä ymmärtämystä että apua ja ehkäpä saamme esimerkiksi sydämissämme kytevän kipinänkin leimahtamaan yli Suomenniemen, siten vahvistaen toisten suomalaisten samaan päämäärään tähtääviä pyrkimyksiä.

En osaa tätä hajanaista pakinaani paremmin lopettaa kuin esittämällä, että me täällä olevat kunnioittaisimme tietävästi viimeisen, muutama päivä sitten manan majoille siirtyneen, yli 90 vuoden ikäisen suistamolaisen runolaulajan ja kantaleensoittajan Timo Lipitsän muistoa hetken hiljaisuudella. Hän kuuluu siihen suureen ja mahtavaan karjalaiseen runolaulajaperheeseen, josta osia eli rajan täällä, osa rajan toisella puolella. Raja ei heitä eroittanut, sillä heitä yhdisti suuri asia, mahtava kalevalainen henki, laulu ja soitto, joka meitäkin, heidän jälkeläisiään lämmittää. Kunnioittamalla tämän viimeisen heimomme kanta-isiin kuuluvan miehen muistoa, samalla kunnioitamme toisiakin, aikaisemmin poissirittyneitä runotaattojamme!